

яких сьогодні жодна нація і жодна, хоч яка сильна держава не може остаятися” [5, с. 404]. В цьому контексті, подальше дослідження феномену культурно-естетичної домінанти національного світогляду, як ціннісно-ідеологічної основи стратегії державотворення є важливою умовою рішення теоретичних та прикладних задач розбудови сучасної, суверенної, соборної, високодуховної України.

Список літератури:

1. Русин М, Колесник О. До історії питання // Україна: філософський спадок століть. -К.: Хроніка, 2000. - №37-38.-С.18-27.
2. Боровський М. Любов до природи як психологічний чинник окремішності українців // Україна: філософський спадок століть. - К.: Хроніка, 2000. - №37-38.-С.44-52.
3. Кульчицький О. Іван Мірчук – дослідник української духовності // Україна: філософський спадок століть. -К.: Хроніка, 2000. - №37-38.-С.53-65.
4. Послання Президента України до Верховної Ради України. Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2005 році.-К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України, 2005. – 182 с.
5. Франко І. Зібрання творів: У 50т. – К.: Наук. думка, 1986.– Т. 45. – 574с.

Г.Г.Тараненко

(Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України)

Зовнішні впливи на процес соціалізації української молоді

Сучасний розвиток політичних відносин дедалі частіше піддається аналізу саме в контексті процесу глобалізації, яку багато дослідників нерідко характеризують як синонім експансії Заходу, і яка у будь-якому разі є контраверсійним і суперечливим феноменом. А оскільки до національних пріоритетів України відноситься, випливаючи з політичної, економічної і навіть

цивілізаційної доцільності, трансформація суспільних відносин, особливо пильна увага приділяється молодіжній політиці і визначенню найбільш сприятливого способу соціалізації молодого покоління - суспільної цінності особливого гатунку.

В світлі зазначених процесів українська молодь зазнає впливів з боку потужних акторів світової політики, в першу чергу, представників вищезгаданої західної традиції, що є цілком зрозумілим за сучасних політичних та економічних причин. Мова йде про політичний курс США в умовах системних перетворень, для яких саме ця верства суспільства суверенної України - феномену посттоталітарної дійсності - продовжує посідати важливе місце серед зовнішніх пріоритетів як важіль впливу на міжнародній арені і, зокрема, як інструмент для досягнення своїх стратегічних цілей. В уявленні американських учених "Східна Європа стала показником успішної діяльності американської політики у світі: "невдачі у Східній Європі непохитно ведуть до падіння престижу США і навпаки" [1, с.20]. І взагалі нині американська політологія "перебуває на якісно новому етапі пізнання дійсності" [3, с.15].

Конкретними механізмами впливу США на молодь України є, передусім, підтримка та заснування молодіжних організацій, спрямованих на досягнення суспільних і політичних цілей розвитку громадянського суспільства, адміністрування програм академічного та професійного обміну з метою сприяння формуванню молоді політичної та економічної еліти України, схильної до тісного партнерства з США. Зокрема, в 2004 році програми допомоги США робили акцент на демократичній реформі та підтримці громадянського суспільства в країні, на які загалом було витрачено 34,11 мільйонів доларів, а ще 1,33 мільйони – на гуманітарну підтримку. З 1993 року США профінансували участь більше 19500 українських громадян в даних програмах.

Що стосується політичної спрямованості країн ЄС – державного утворення, що є потужним гравцем на світовій арені та географічно - близьким сусідом України, його стратегія є далеко не такою однозначною, а внутрішні протиріччя обумовлюють менший

ступінь визначеності зовнішнього курсу. З огляду на очевидну неготовність ЄС прийняти на себе глобальну відповідальність, Б.Б'юзан невисоко оцінює шанси Європи стати наддержавою у найближчому майбутньому, а за цієї причини – істотно впливати на політику і соціальні процеси інших держав. Як зазначено в плані дій Україна – ЄС, “планується розширення співробітництва у сфері освіти, стажувань та молоді шляхом збільшення можливості обміну для українців за допомогою програми Еразмус Мундус, розширення молодіжних обмінів та співробітництва у сфері неформальної освіти молоді через програму “Молодь” (YOUTH)” [4, с. 36]. Про перегляд останнім часом позицій щодо України і, не в останню чергу, завдяки її молодому поколінню свідчить заява Ж.-Ф.Рівалена: “Нарешті, після 13 років незалежності, серед ННД з'явилося нове покоління лідерів і громадян, які більше усвідомлюють можливості ЄС і менше пов'язані з радянським минулим і спадщиною Радянського Союзу” [5, с. 50].

Зокрема, можна зазначити, що за історичних причин, а також за причин географічного детермінізму найбільшу зацікавленість у підтримці європейського вектору розвитку України, а, отже, у її молодому поколінні, виявляють Німеччина і Польща, про що свідчить функціонування численних представництв організацій і фондів саме цих країн в Україні.

Водночас Росія також здійснює коригування своєї стратегічної спрямованості щодо України, а відтак і її молоді, намагаючись сформувати симпатиків свого політичного курсу у нашій країні. Є.Жеребецький пропонує свій варіант інтерпретації політичних намірів РФ щодо української молоді: оскільки в нинішній Росії одночасно збіглося декілька несприятливих демографічних тенденцій, і серед них – прогресуюче вимирання титульної нації, внаслідок цього – зростання з кожним роком питомої ваги азійських народів, вона стає дедалі менше слов'янською, до того ж внаслідок несприятливих міграційних процесів слов'янське населення покидає Північ і Далекий Схід, які поступово заселяються нелегальними мігрантами з перенаселеного Китаю. З огляду на це, наміри Москви було сформульовано керівником Центру демографії та екології людини А.Вишневським:

“... пріоритетне завдання Росії сьогодні – “вибрати” всі привабливі людські ресурси зі слов’янських республік колишнього СРСР...” [2, с. 70]. У цих умовах по-іншому виглядає багатоцільовий проект ЄЕП – “попередньо ізолювавши Україну від ЄС, максимально знизити рівень життя пересічного громадянина України - тож найбільш активна і молода частина українців рушить до російських консульств, де вже на них будуть чекати безкоштовні квитки в Забайкальськ, Благовещенськ чи Комсомольськ-на-Амурі” [2, с. 71].

К.Кузнецова визначає наступний розподіл впливів у світі, і, зокрема, на пострадянському просторі: “ЄС зарезервований для країн Старого Світу; Росія, припинивши бути наддержавою, намагається якимось залучити до себе колишні радянські землі. А США вустами своїх дослідників і експертів пропонує міжнародну систему, побудовану на тих самих принципах, які складають саму основу американського соціуму і його політичної структури... Після краху комунізму жодна з держав не змогла запропонувати ідеології, яку можна зіставити за масштабом і амбіційністю з “американською мрією” в її експортному варіанті” [6, 98].

В цих умовах молоді люди в Україні зазнають різнопланових потужних впливів і, сумарно, на даному етапі за ідеологічних, соціальних, економічних причин можна стверджувати, що превалює вплив США та європейського вектору, що, зрештою, є характерним по відношенню до більшості суспільств і особливо їх молодих верств на пострадянському просторі.

Список літератури:

1. Брусилівська О.І. Політика США щодо Східної Європи після Другої Світової війни: аналіз концепцій сучасної американської політології: Автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук: 23.00.04 / Одеський державний університет ім. І.І.Мечникова. – Одеса, 1996. – 24 с.
2. Жеребецький Є. Завелика Росія // Євроатлантика. Часопис Інституту Євро-Атлантичного співробітництва. – 2005. - № 1. – с. 66 – 71.
3. Канцелярук Б.І. Сучасні виміри політики США до України в умовах постбіполярного світу: Автореф. дисертації на здобуття

наукового ступеня доктора політичних наук: 23.00.04 / Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України. – К., 1998. – 30 с.

4. План дій Україна – Європейський Союз. – К.: ТОВ “Компанія Лік”, 2005. – 40 с.

5. Рівален Ж. – Ф. Україна і Євросоюз: немає гірше глухого, ніж той, що не бажає чути...// Євроатлантика. Часопис Інституту Євро-Атлантичного співробітництва. – 2005. - № 1. – с. 48 – 50.

6. Кузнецова Е. Мировая политика: игра по правилам и без. Анализ и прогноз в международных отношениях// Международная жизнь. – 2006. – № 1-2. – с. 94 – 105.

Васютинський В.О.

(Інститут психології ім. Г.С.Костюка АПН України)

Духовна сфера в психоідеологічному просторі суспільства

Тривалий (із 1994 р.) досвід психосемантичного вивчення змісту, стану і тенденцій розвитку масової політичної свідомості в Україні показав, що вона найвиразніше диференціюється за таким параметром, як ставлення громадян до економічних та ідеологічних реформ. У відповідному факторі, що постійно виділявся і здебільшого був найвагомим, поєднуються оцінки респондентами соціально-економічних та політико-ідеологічних реалій [1].

У середині 1990-х років зміст цього фактору зумовлювала панівна на той час поляризація суспільства за шкалою «комунізм – націоналізм». Така дихотомія вочевидь є не зовсім логічною, а радше психологічною: вона відображала тодішню суспільно-історичну конкуренцію двох провідних течій – лівої (прихильники колишньої КПРС) і правої («рухівці» як більш-менш єдине національно-демократичне крило політичного спектра).

Згодом, у міру посилення новітніх тенденцій розвитку суспільства та відходу від стереотипів радянсько-соціалістичного минулого громадсько-політичні настрої дедалі більше